

П. КАРМАНСЬКИЙ.

МАЛПЯЧЕ ЗЕРКАЛО.

(Листи з Канади і про Канаду до „Канади”**)

Мої перші кроки на канадській землі.

Коли я покінчив свої заняття як приват-доцент першого канадо-українського університету з тузином слухачів, з яких половина на викладах спала, а друга половина займала ся розмовою цвітів, бо християнської мови не розуміла тай на горе сей університет відразу був поставлений на сучасну європейську стопу і числив між імпресіоністами слухачами також і кілька представниць красного полу; коли ж навчався тавець між ножами, який є конечний для сего, хто хоче пустити ся на „Мейн-стріт“ Вінніпегу, на якій (чи може на якім) розвивається о кождій порі дні і року 5.000 „автомобілів“ (як каже п. інспектор від укр. міністерства просвіти), ведених ручками красавиць, і 10.000 трамваїв (назвім їх відразу урядовим язиком: стріт карів), що не уживають дзвінків, аби не вагдували католицьких церков, коли — та гов! Зачім з кінця.

Я взяв всі потрібні інформації, як прим. що „галішенови“ не вільно під загроюю 500 дол. карі плювати на „сайд-вок“ (назвім по українському: троттор) під час коли Англійців, що замість курити пеують тютюн як наші Бойки, о се просить ся в цілі скроплювання пороху; або що тут не треба ніколи носити бравнінга, бо 1.) коли на вас нападе який пан, то перше всего просить для вашого власного добра ви були такі чені і підвяли руки в вгору („hands up!“), а тим самим не фатигує вас стріляниною; 2) коли не найде у вас ні квадра, то вложить вам до кишени доларя, а відтак копне ногодя, що не уміє заробити (від се пори я все по півночі волочусь ріжними закамарками), я взяв сі і всякі вші потрібні ножи-невені і дав ся на обзорину столиці Манітоби, будучої заморської української республіки з Кратом на чолі, як ей президентом.

Провідника і пляну я цілком вепотребував, бо ціле місто покрайне простими „стрілами“ і „евні“ як шіхвиця на блоки і в нім не забудувати навіть сліпий від уродження. І так гордий з сего, що хоч в одній „європейській“ місті між обійтися без провідника (як я не знат чого, то питав ся по-лісмена і після його вказівки, з якої не розумів ні слова, ішов на вмани і все зайшов на прері), я пішов оглядати незвичайністі міста.

Я бачив „гавзи“ паперові, соломянні, бібулові, деревляні, цегляні, камінні, мармурові, порцелянові, зелезні і сим подібного будовляного матеріалу від одного до 15 поверхів високі. А відтак оглядав я місцеві вистави штуки. В одній „National Gallery of Arts“ бачив я дешеві фотографічні знімки ординарних жідків і пікніків фармерів та „кавбої“ (пастухів зірії); в другім „Canadian Museum“ оглядав я з великим зацікавленням зелезні пуги, граблі, лопати, сковороди, баняки, шлії і т. п. Твори штуки, що вийшли з таких артистичних робітень, як слюсарня, кузня і т. п. (Для усунення непорозуміння скажу, що в Італії, в родині місци штуки, артистами називаються ся голярі, рубачі, столлярі, і др.).

Потім пішов я до інших „сокровищ“ штуки, а іменно до театрів (читай „музін-лікерс“, або по українському: кіна). Я звидів 800 театрів і мав спраїжний цир. Кромі дуже симпатичних „кавбої“ „пайв“ (плянків з лонховою начинкою), бачив я тут немовлят, що продукували ся на сцені гарними съпівами і чудовими декламаціями; а після кождого представлення я ще брав участь в танцях, які додають на причінок для молодшого покоління. А все те за 10, а для гостів від 1-3 літ за 5 центів.

Пізніше оглядав я ся добродійне заведене для нашого народу, як звє ся Сініяр або по вченому „Canadian Pacific“ яке своїми будівлями займає ю частина Вінніпегу. А щойно після сего звернув я увагу на другі гуманітарні заведення, що називаються ся „бап“ а по хрещеному корчми. Вправді кожного „галішена“ що посміві впити ся, забирають на безплатний пічліг до поліції, але тому, що сі приписи не відносяться до інших національностей, бари в кождій порі такі повні, що я ніколи до пізнього дня не мав щастя дотиснути ся до ляди, аби пізнати смак „whisky, brandy“, або що для мене як педагога, важливіше „teacher's brandy“ (учительської горівки). Та на щасте один з наших земляків дістав „лайсенс“ (концесію) на угворене першого українського бару і маю надію що він як для мене зробить відміні і подасті мені при нараді чарку через голови тисячної армії, яка береже його з ранку до ранку в його твердині за лядою. Дождаючись сї спосібності, я наразі подав ся на місто: оглядали дальші знаменитості.

Улиці тут прості і досить довгі, бо заки переїдеш деревляним „сайдвоком“ з одного кінця вулиці на другий, то можеш перечитати найгрубшу українську повість від преди-до послідовності.

Во треба знати, що в американським місті, що чисти приміром 10 тисяч жителів може поміститись 10 європейських міст з таким числом населення. Причиною сего є ся обставина, що в середині міста лоти (парцелі) суть такі дорогі, що ніякий

міліонер не всілі іх купити і тому вони стоять від таблицю for sale (на продаж), дождаючи слушного часу і з кождим днем виростає на них буйніша трава і з кождим днем їх ціна подвоюється. Так ще як хтось хоче бачити правдиві прері або ціти на польовані в заїзді то мусить їхати в центр міста, бо на давних преріях розкинулись доми жителів даного міста. А мимо сего, що коже місто розкинує на десятки миль відзові і вондерек, находити ся тут ломи, з яких єдині є пристановиском кількох тисяч жителів. Одного разу хотів я відшукати число помешкання одного бавкира, я мусів перечитати на скрижалях з іменами львіваторів сего дому кілька сот називись і щойно дійшовши до погодини спису, наїшов ся, кого потребував. На другий раз постановив я все, коли буду відшукувати в якісісі домі число помешкання бажаної особи, брати з собою крісло. Бо сего фатального дня я захорів на ноги від доброго стояння.

Між дрібнішим крамом ва вулицях, звернули на себе мою увагу українські адвокатські інституції, а відтак англійські діти. До тепер я гадав, що ліш Рим має гарні діти: та бачу, я находити ся в блуді. Коли сі ангелита ловлять мене, як я йду задуманий вулицею, на стрічок, або витаюти симпатичним привітом: гелов! то мені так любо на душі, а заразом так сумно, що я безлітній батько і що не маю потіх так як Англійці, а після їх взірца і наші канадські Українці, що в 24 р. житя мають пересічно тузин сих автезят.

Друге, що мені подобалось в Канаді, се тутешні красавиці. Личка в них діточко-невинні, очка як не забудько, волосе чисте золото, а усточка як малини. Так і хочеть ся взяти таку любу головку в долоні та вицілувати її малини — але при кождій з них стойти як ангел хоронитель суворий великан-пслесмен, що своїм срашним поглядом забиває у вас всякі естетичні почування. Та, що за варварська конституція!.. Головним заняттям жінок у Вінніпегу є куповане блюзок і інших частий жіночої гардероби на складі „Ітова і Сп.“, де в кождій порі дні від десети поверхах находити ся півтора тисячі продавців, пів мільйона купуючих жінок і стільки товарів, що як-би звіз скла відє добро з усіх жідівських і католицьких склінів міста Тернополя, то ще не заповнив би Ітона навіть до 5-ого поверху. Дістанеш тисячку, як не діставши тут сего, чого тобі треба. Так поясняє мені земляк, що був мім провідником у Ітона (се одиноке місце, де я був би заблудив без провідника в певно). Я хотів зробити експеримент і заробити легким способом тисячку. Та на біду не отримував нічого. Банани і „олд чам“ лістаків від комітету, який мене спровадив сюди на гостинні виступи; чого-ж можу потребувати? Я глянув на морські очі працюючої вісімнайцятьлітньої красавиці, що ждала на замовлене і дідучи за голосом моєго поетичного серця, промовив весьміло, але з жартом: „Love, if you Please“ (прошу любови). Та мої слова здавив ще на устах мій товариш, що знає краще тутешній кодекс моральності. Я що його пізніше дізнаєсь, що любов дозволена тут тільки Англійцям. Щасте, що я висказав свое жалює власним акцентом і дігчива незрозуміла, чого мені треба; а то бувби я відіскрутивав що найменше піврічним арештом і депортациєю до свого місця уродження. Бо Англійці дуже чені, але зглядом своїх, і дуже толерантні, але тільки для своїх яким для апостолів „армії спасення“, що на кождім корнері танцюють грають так фальшиво, як се потрапляє тільки вони, съпівають так, як наші ванаші на третій день весілля і проповідають так, що доводять слухачів до самовбійства.

Пишучі сі стрічки думаю про англійські дівчата; не маю на увазі муринон, що вправді дуже елегантно убирати ся далеко крає чим наші лівівські жідівочки (з лінії А-Б), ані моїх краянон гр. кат. віроєсповідані. Сі останні зовсім нагадують мені наших красавиць, що служать у жидів і бавлять їх потомство на Валах, або на Високім Замку. Раз лише завів мене мій патріотичний юх, при помочі котрого пізнаю кожно землячку на пів мілі; а було се в готелі на обіді. В готелях услугують до столу все наші дівчата, яким поліційно заборонено говорити по руські, однак сим разом мені услугувала дуже гарна і симпатична Англійка. Але придививши ся близше, я переконався що се моя давня служниця, Марина з Загребелі в Тернополі. Я так врадував ся відкрitem, що скрикнув: „Марино, як ся маси!“ Та замість відповісти на мій привіт, моя красавиця підвяла тільки палець до носа і проповідала: „Tis not allowed to speak Ruthenian“*) Але се мене не збило з пантелику. Я зірвав ся з крісла, відчинив рамена як вітрак широки крила і скрикнув ще з більшим жаром: „Мама не лівчина! Ходи на тебе вицілу, Марусю!“ — Відповіла спокійно: „Tis allowed but to Englishmen“**) — Я відразу сів як опарений, який я бідний, що не вродив ся з утробы англійської!

(Дальше буде).

*) Не вільно говорити по руські

**) Се вільно тільки Англійцям. — П. К.

ВІСТИ З КАНАДИ.

Приїзд проф. Карманського до Брендону. — Дні 12 с. м. приїхав проф. Карманський на свою нову посаду від укр. семінарія в Брендоні. На приїзді приїзжуши всі учні тутешнього семінарія, переважно його давні слухачі з Курсу Високої Осьвіти у Вінніпегу з учителем Норквісом на чолі.

Після обчислення тов. Lake Shippers Clearance, в біжутім 1913 році три західні провінції, а то: Манітоба, Саскачеван і Альберта видали звіжа, як слідує: 176,900.00 бушлів шкіни, 224,270.000 бушлів ячменю і 13,600.000 бушлів лену. Видатність звіжа в сім році є приближно така сама, як була в році минувшім.

Загасив пожар молоком.

Командант поліції в Норд Етілфорді, пореходячи мос том з сего міста до Етілфорда, побачив, що міст займив ся і починає горіти. Не маючи під руками води, якою міг би угасити вогонь, затримав як раз переїжджаючий туди від молоком і всю кількість молока, яка находила ся в возі, ужив замість води до загашення пожару.

Кинувся в водопад Ніагара.

Незнаний молодий чоловік, який числив около 20 літ життя, кинув ся з вистаючою скалі в водопад Ніагара. На березі не полішив внич більше, крім кавалочника панеру, на якім було на писаніо: „Батьку не тужі“.

Свідками сего чину, були тільки дві молоді сестри Поттер з Сарнія, Онт., які про сей випадок дали зараз знати поліції.

Перепроваджене стрійкарів з Вікторія до Ванкувера. В п'ятницю приїхав по тяг з Вікторія до Ванкувера, яким перевезено 50 арештованих стрійкарів в Нанаймо Б.К. Арештованих супроводжали топти народу, а також жінки і діти уязнених, які по дорозі съпівали робітничі пісні. Під час відставлювання арештованих до вязниці, прийшло знов до голосів неголосаря та уличних заворушення. Поліція розганяючи топту, арештувала двох демонстрантів, за нарушені публично супокою.

Marathon Auto Livery
Предприємство автомобілів до поїздок,

Властитель M. FLY.
Голосіть ся на адресу:

865—867 MAIN St.

Phone St. John 123 & 2089.

P. I. АЛЕХНО.

Русько-Польський заклад фотографічний, повозовий і погребовий. — Автомобіль для винайму, карти на весілля по \$3.00. Заходіть в потребах до мене на адресу

376 Selkirk Ave.

Телефон: St. John 1794.

Winnipeg, Man.

Elliott, Macneil & Deacon

адвокати, повноважники і нотаріуси заступають в судах картих і цивільних

офіс: 316 McIntyre Block

Phone Main 18 & 19 Winnipeg, Man.